

Kadın Mühendis Adayları

Havva ÇOLAK
JeoGenç

Kadın sorunu, bugün birçok alanda tartışılmakla birlikte toplumun her kesiminde genelin bir yansıması olarak bu sorun karşımıza çıkmakta. Bu sorunu ortadan kaldırmak için çeşitli girişimlerden söz edilebilir fakat günümüzde kadın denilince zihinlerde oluşan portre pek de eşitlikçi ol(a)mıyor. Kadına yüklenen vasıflar hangi konumda olursa olsun gelişimi önünde engel teşkil ederken diğer cins olma bilincini köreltiyor. Kendini erkekle aynı statüde göremeyen kadında mücadele etmenin gerekliliği söz konusu bile olamıyor.

Toplumun bilincine yerleşmiş olan bu zihniyet kız çocuğuna ailede aşılana başlanıyor. Öyle ki ilkokul sıralarında uslu durması gereken kız çocuğu, yaramazlığın erkeklere özgü olduğu düşüncesiyle büyürken, toplumun sesiz kesimini oluşturması gerektiğini öğrenir. Öğrenim süresinde mesleki yönlendirmelerde buna göre

şekillenir. Kadınlar için üniversite okumak bile birçok sorunu beraberinde getirir. Öncelikle bir kadın hangi meslekleri yapabilir hangilerini yapamaz. Aslında bu sorunun cevabı çok öncelerden verilmiştir. Mesleklerin de cinsiyeti vardır. Mesela mühendis, doktor, hakim erkek mesleğidir. Kadınlar ise; öğretmen, hemşire, terzi olabilir. Aile ve toplumun yönlendirmesi de bu şekilde olmaktadır. Kadın öğrencilerde meslek seçiminde genellikle isteklerine bağlı olarak değil de iş koşullarını göz önünde bulundurarak yapmaktadırlar. Diğer türlü diplomalı ev kadını olma olasılığı çok yüksek olduğundan.

Meslekleri cinsiyete göre oranladığımızda mühendislik mesleğini yapan insanların çoğunluğunun erkek olduğu göze çarpmakta. Özellikle makine, inşaat, bilgisayar, maden, jeoloji vb. mühendisliklerde kadınlarının sayısının azlığı tesadüf değildir herhalde.

Birçok hemcinsim gibi ben de jeoloji mühendisliği bölümünü yazarken sorunlar yaşadım. Hem dersler açısından ağır bir bölüm olduğunu hem de çalışma alanları bir kadın için uygun görülmediğinden aynı puanlarda olan hemşirelik mesleğini; bana ve benim şahsımda tüm kadınlara reva gören aile ve yakın çevrem, aslında toplumun öğretilerini yerine getirmektedir. Bunca şeye rağmen bu bölümü yazmak bilinçlerde bir değişime yol açmadı. Aksine bu defada mühendislik mesleğini bir kadın için nasıl masa başı meslek haline getirebiliriz düşünceleri hakim olmaya başlamaktadır. Kadın için uygun olmayan bu mesleği “neyse sende büro açarsın” diyerek bir çeşit çözüme kavuştururlar. Bireysel çıkarlar toplumsal çıkarların önünde olduğundan, her koyun kendi bacağından asılır diyip mühendislik mesleğini insanlığa hizmet olarak değil de, şahıslara hizmet olarak icra etmek gerekmektedir bu durumda. Sadece ailenin ve çevrenin tutumuyla açıklanamayacak olan bu durumun, temel sorunlarından biri de, jeoloji mühendisliğinde işsizlik sorunuyla birlikte özel sektörde düşük ücretleri, mesleği tercih etmekte caydırıcı sebeplerdendir.

İlk derse girdiğimde sınıfın yarısını kadın öğrencilerin oluşturduğunu gördüğümde yanıldığımı düşünmeye başladım. Mesleğin popüler olmamasından kaynaklı olsa gerek birçok arkadaş aslında bilinçsiz bir tercihle gelmişti. Bu nedenle kadın öğrenciler ağırlıklı olmak üzere ilk yıldan bölüm değiştirme planları sohbetlerin ana konusuydu. Erkek arkadaşlarda onlarla aynı, hatta erkek egemen toplumda kadın olma zorluğunu göz önünde bulundurduğumuzda daha zor koşullarda bu bölümü kazandığımızı göz ardı ederek, düşüncelerini “biz tamam da siz niye bu bölümü yazdınız” mantıksal olmamakla birlikte toplumsal ezbercilikle ifade ediyorlar. Durumun farkında olan kadın arkadaşlar sorunu doğru algılayıp dillendirdikleri taktirde, bunu bir sorun olarak görmeyen kimseler bu söylemleri feminizm olarak algılamakta feminizmi ise, bir tür hobi alanı gibi görmekte. Kadın sorunu sadece kadınların mücadele etmesiyle ortadan kalkamayacağı gibi aynı zamanda toplumsal bir sorundur. Kadın erkek eşitliği espri malzemesi yapıldığı kadar tartışılrsa, sanırım bilinçlerde ki yeri çok daha farklı olacaktır.

Şantiye, arazi, fabrika gerek mesai arkadaşlarının

ağırlıklı erkek olması gerekse konfor sorunu nedeniyle bir kadının narin yapısına uymamaktadır(!) Sürekli bunları duymak kimi arkadaşlarımızın düşünce yapısına yerleşerek daha mezun olmadan alternatif meslekler aranmalarına neden olmaktadır. Bankacılık, halkla ilişkiler gibi meslekler bu sorunla karşı karşıya kalan arkadaşlarımızın yardımına yetişmektedir. Topuklu ayakkabılarını giyebileceği ve mesai saatleri ev işi de yapmasına sorun olmayacak işler tercih edilir. Günümüzde “mühendis de olsa bir kadının önceliği ev kadını olmalıdır” fikri aynı sıraları paylaştığım arkadaşlarımda da hakim olan bir düşünce. Birçoğu ekonomik şartları elverdiği taktirde iş hayatına pek sıcak bakmıyor. Kadınların kazandığı ücret ek gelir olduğundan.

Derslerde erkekler kadar başarılı olan kadın arkadaşımız, arazi uygulamalarında çeşitli sıkıntılar yaşamakta. Bir kayacı erkekler kadar hızlı kıramayan, erkekler kadar hızlı yürüyemeyen, geneli böceklerle karşı antipati duyan, daha çabuk yorulan kadın arkadaşlarımız mesleğin zorluğu konusunda ikna olmuştur. Yoğun bir arazi dersinin sonunda hocaların (bizim üniversitede bölümümüzde hiç kadın hoca olmadığı talihsizliği de göz önünde bulundurulduğunda) “mezun olunca sizi bekleyen güçlükler bunlar, siz yapabilir misiniz?” Sorusunun cevabı genelde evet olmuyor. Böyle bir tecrübeden sonra ise bürolar ve laboratuvarlar daha cazip gelmekte. Diğer bir olasılıksa akademisyen olabilmek. Son yıllarda kadın akademisyenlerin sayısında ki artış sevindirici olmakla birlikte, bunun işsizliğin ve piyasaya oranla daha rahat olduğu düşüncesinin bir dayatması olduğunu da unutmamak gerekir. Kadınların lanetli oldukları gerekçesiyle madenlere sokulmadığı zamanları düşündüğümüzde. Bugün yaşanan bütün olumsuzluklara rağmen, kadınlar tarafından kazanılmış hakların da olduğu unutulmamalıdır. Kadınların gelişimi önünde ki engelleri kaldırmak için pozitif ayrımcılığın önemli olduğunu düşünüyorum. Eğer hayatımızın her alanı için bu durumu içselleştirebilirsek kadın sorunu konusunda yol kat etmiş olabiliriz.

Üniversitelisinden işçisine, ev kadınından yöneticisine, kadınlar ortak sorunlarla karşı karşıyalar. Dünyanın hangi yerinde hangi statüde olursa olsun bu insanların ortak paydası kadın olmak.